

ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ସ୍ୱପ୍ନାରାଣୀ ସିଂ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଓଡ଼ିଆ ଗନ୍ଧ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ନିଆରା ସ୍ୱର। ବୃତ୍ତିର ପ୍ରଭାବରେ ସେ ବିଜ୍ଞାନ, ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ ହେଁ, ଜଣେ ସଚେତନ ନାଗରିକ ଭାବରେ ସେ ସମାଜ ଏବଂ ରାଜନୀତି ସହିତ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି। ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଶେଷକରି ୧୯୫୦ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମାଜ ଏବଂ ରାଜନୀତି କୈତ୍ରିକ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସେ କେବଳ ଆଲୋଚନା କରିନାହାନ୍ତି। ଜଣେ ଗବେଷକ ଭାବରେ ଏହାର ଭଲ ଏବଂ ମନ୍ଦ ଉଭୟ ଦିଗକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦାବଳୀ:

ସମାଜ, ରାଜନୀତି, ବ୍ୟକ୍ତି, ଦେଶ, ବିଶ୍ୱ

ଉପକ୍ରମ:

ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ଭାରତ ଉପରେ ଶାସନ କରିବାପାଇଁ ଆହରଣ କରିଥିବା ଚାରୋଟି ପ୍ରମୁଖନୀତି ଯଥା- ସାମ, ଦାମ, ଦଣ୍ଡ, ଭେଦ ମଧ୍ୟରୁ ଭେଦ ହେଉଛି ପ୍ରମୁଖ। ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଭାରତ ନୁହେଁ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଆମେରିକା ଭଳି ଭୂଖଣ୍ଡରେ ମଧ୍ୟ ଶାସନ କରିବାପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଏହି ଭେଦନୀତି ଭାରତରେ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ ବିବାଦ ସହିତ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ଗଠନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଉପକୂଳ ବାତାବରଣ ଯୋଗାଇଥିଲା। ଏହି ଭେଦନୀତି ଦ୍ୱାରା ଇଂରେଜ ସରକାର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଥିଲା ଆର୍ଯ୍ୟ ଆଗମନ ସଂପର୍କିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ। ଯାହା ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଇଉରୋପୀୟ ଗବେଷକ ମାକ୍ ମୁଲାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭାରତରେ ଏକ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ସହ ଭାରତକୁ ଉତ୍ତର ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲା। ଯାହା ଭାରତୀୟଙ୍କ ମନକୁ ବିଷାକ୍ତ କରିବା ସହ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଏକତା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା। ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ବା

ଇଉରୋପୀୟମାନେ ହିନ୍ଦୁକୁଶ ପର୍ବତ ଦେଇ ଭାରତରେ ପ୍ରବେଶ, ସିନ୍ଧୁ ସଭ୍ୟତାରେ ରହୁଥିବା ଦ୍ରାବିଡ଼ଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ନ ହୋଇପାରି ଦ୍ରାବିଡ଼ୀୟ ମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷିଣ ଆଗମନ ଆଦି କପୋଳ କଣ୍ଠିତ ଇତିହାସ ଭାରତରେ ଏକ ଭୟଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା। ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ବା ବିଷମତୀକୁ ଜଳଦେଇ ଏକ ସୁସ୍ଥ ସୁଦୃଢ଼ ବୃକ୍ଷରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ରାଜନୈତିକ ଗୋଷ୍ଠୀ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଦ୍ରାବିଡ଼ ଯାହାର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଥିଲା ଏକ ଏପରି ସ୍ଥଳଭାଗ ଯାହାକୁ ତିନୋଟି ଦିଗରୁ

ଯୋଗାଯୋଗ :

ଡକ୍ଟର ସ୍ୱପ୍ନାରାଣୀ ସିଂ, ଅଧ୍ୟାପିକା
ବିଶ୍ୱଭାରତୀ, ଶାନ୍ତିନିକେତନ

Email : swapnaranisinh32@gmail.com

ORCID ID : <https://orcid.org/0000-0003-0157-0470>

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: pracheepatrika@rediffmail.com

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୪.୦୮.୨୦୨୫	୧୧.୦୯.୨୦୨୫	୨୫.୧୦.୨୦୨୫	୧.୧୧.୨୦୨୫

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ସିଂ, ସ୍ୱପ୍ନାରାଣୀ ; ୨୦୨୫ । ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ : ୧୧, ସଂଖ୍ୟା : ୧୧, ପୃଷ୍ଠା : ୧୪-୨୩ ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନୁଲାଇନରେ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at :

<https://pracheenews.com/>

DOI:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18181079>

Article No - BPP00353

ଜଳ ଘେରି ରହିଥିବା । ଯାହା ଆମେ ଭାରତର ମାନଚିତ୍ରର ନିମ୍ନଭାଗରେ ଦେଖୁ ତାହା କ୍ରମେ ଏକ ଜାତିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଗଲା । ଭୌଗୋଳିକ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାରକଲେ ଉତ୍ତର ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚର୍ମ ବା ଡକ୍ ରଙ୍ଗଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ମେଲାନ୍ସିନ୍ ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଜେନେଟିକ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ, ବିଷୁବରେଖା ନିକଟତର ହୋଇଥିବାରୁ, ସେମାନଙ୍କର ଚର୍ମ ଗାଢ଼ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ପ୍ରବଳ ଯୁ ଭି ବିକିରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନକରେ । ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟ ଜନସଂଖ୍ୟା, ବିଷୁବ ରେଖା ଠାରୁ ଆହୁରି ଦୂରରେ, ହାଲୁକା ଚର୍ମ ଥାଏ, ଯାହା ପାଇଁ କମ୍ ମେଲାନ୍ସିନ୍ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଏହି କାରଣ ବଶତଃ ଉତ୍ତର ଭାରତୀୟଙ୍କ ରଙ୍ଗ ସଫା ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ରଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର ଏହିଭଳି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ଭୌଗୋଳିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟ ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ବିକୃତ ରୂପ ଧାରଣ କରିବା ପଛରେ ଇଂରେଜମାନେ ଯେତିକି ଦାୟୀ ସେତିକି ଦାୟୀ ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟ । ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରଚିତ ହୋଇଛି ଗାନ୍ଧିକଙ୍କର ‘ହୃଦକୋଳପ’ ଗଳ୍ପ । “ତା ପରଠୁଁ ମୁଁ ଓ ସେ ପରସ୍ପରର ବହୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲାଁ ଓ ସେଇଠୁ ଜଣେ ଅପରକୁ ଖତେଇ ହେବା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲୁ । ଏପରିକି ବହୁଦୂର ଓ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ଥାଇ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଯାହା ତାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ବୁଝିଥିଲି, ତାହା ହେଉଛି- ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ ଖାଣ୍ଡି ଦକ୍ଷିଣୀ ଲୋକ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବେଶ ପୋଷାକରୁ ସେମିତି କିଛି ଖାଣ୍ଡି କଥା ଦେଖାଯାଉ ନଥିଲା । ମୋର ପୋଷାକ ଓ ତାଙ୍କର ପୋଷାକ ପ୍ରାୟ ସମାନ ଥିଲା । ମୋ ପରି ସେ ବି ସାହେବୀ ପେଣ୍ଟ- କୋର୍ ଓ ଟାଇ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ହାବଭାବରୁ ମୁଁ ଯାହା ଠଉରେଇଥିଲି, ମୋ ପରି ସେ ବି ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ; ହୁଏତ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କୌଣସି ସର୍ବଭାରତୀୟ କର୍ମଚାରୀ ବି ହୋଇଥାଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବେ ବାହ୍ୟ ସାମାଜିକ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମ ଭିତରେ ଏତେ ଅସାମାଜିକତା ରହିଥିଲା ଯେ, ଆମର ଦୀର୍ଘ- କାଳର ରେଳଯାତ୍ରା ସତ୍ତ୍ୱେ କେବଳ ଅରଟିଏ ଛତା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅର ପାଇଁ ଏକାଠି ମିଶିବାକୁ ଆମେ ଆମ ଆଖିର ପୁଅ ମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ଛାଡ଼ି ଦେଇ ନଥିଲୁ ।” (ପଚାଶ ବର୍ଷର ଗଳ୍ପ ‘ସଲ- ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ- ପୃ- ୨୪୨) ଉତ୍ତର ଉପନିବେଶବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗାନ୍ଧିକଙ୍କର ‘ପିଠି’ ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କୃତି । ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ଭାରତର ବିକୃତ ଇତିହାସ

ସିଂ: ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଭେଦନୀତି ବିକୃତ ରାଜନୀତି ଗତିବାରେ କିପରି ସହାୟ ହୋଇଛି ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧିକ ଏଥିରେ ଚମତ୍କାର ଭାବେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି । ଏ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶକୁ ଆକ୍ଷେପକରି ରଚିତ ‘ନକସଲାଇଟ୍’ ଗାନ୍ଧିକଙ୍କର ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର କୃତି । ଏ ଦେଶରେ ଘଟୁଥିବା ପ୍ରତିଟି ବିପ୍ଳବ ତାହା ସବୁଜ ବିପ୍ଳବ ଅଥବା ରକ୍ତାକ୍ତ ବିପ୍ଳବ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ପ୍ରତିଟିର ଆବେଦନ ହେଉଛି ସମାନ । ଏହି ବିପ୍ଳବ ପ୍ରକୃତରେ ଏକ ବିଷାକ୍ତ ଉପାଦାନ ଯିଏ ବିପ୍ଳବୀର କାନ୍ଧର ଆଶ୍ରା ଲୋଡ଼ା ହେଲେ ପ୍ରକୃତରେ ନିଜର ଭୟଙ୍କର ବିଷଦ୍ୱାରା ଧିରେ ଧିରେ ବିପ୍ଳବୀକୁ ହିଁ ମାରିଚାଲେ । ରାଜନୈତିକ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଏବଂ କଳା ବଜାରୀର ନିଦର୍ଶନ ରହିଛି ‘ଧର୍ମହାତ’ ଗଳ୍ପରେ । ସ୍ୱପ୍ନର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଧ୍ୟୟନ ଯାହାକୁ Oneirology କୁହାଯାଏ । ତାହାର ପ୍ରତିଫଳନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘ପଣ୍ଡା ଯାତ୍ରା’ ଗଳ୍ପରେ । ଆମେରିକା ଏବଂ ସୋଭିଏତ ୟୁନିଅନକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହା ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ଦୁଇ ଭାଗ ଯଥା- ପଶ୍ଚିମ ଏବଂ ପୂର୍ବରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲା । ସୋଭିଏତ ୟୁନିଅନର ପୂର୍ବ ସହିତ ସଂପର୍କ ଏବଂ ଆମେରିକାର ପଶ୍ଚିମ ସହିତ ସଂପର୍କ ଏହାକୁ ଆହୁରି ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିଥିଲା । ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ଭାରତ ଭଳି କ୍ଷୁଦ୍ର ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତିକୁ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ଭାବେ ଗାନ୍ଧିକ ଉକ୍ତ କୃତିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି- “ସେମାନେ ପରା ସମସ୍ତେ ମୋ ପଡୋଶୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ ? କାଲି ବାବୁଙ୍କ କୋଠା, କୃଷ୍ଣବାବୁଙ୍କ କୋଠା, ଦାସଙ୍କ କୋଠା, ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ କୋଠା- ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମତେ ଘେରି ଯାଇଥିଲେ । XXXX କାଲିବାବୁଙ୍କ କୋଠା କେତେ ମହଲା କହିପାରିବି ନାହିଁ- ତେବେ ସଭା ଉପର ମହଲାର ଘରଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟାଏ ବିନ୍ଦୁରେ ମିଳିଯାଇଥିଲେ । କୃଷ୍ଣବାବୁ ବି କିଛି କମ୍ ଉପରକୁ ଉଠି ନଥିଲେ । ଦାସଙ୍କ କୋଠା ? ତାଙ୍କ କୋଠାଟି ଥିଲା ନୂଆ । ସେଇଟା ତ କାଲୁବାବୁ ଆଉ କୃଷ୍ଣବାବୁ ଦୁହେଁଙ୍କ କୋଠା ଭିତରେ ଭୁଲୁଥିଲା ! ଓ । ତା ହେଲେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଘେରି ଯାଇଥିଲେ ? କେବଳ ଘେରି ଯାଇନଥିଲେ । ସେମାନେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଛାତ ବାନ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ, ଯେମିତି ମୁଁ ଉପରକୁ ବଢ଼ିନପାରେ ।” (ପଚାଶ ବର୍ଷର ଗଳ୍ପ ଫସଲ- ପୃ- ୩୨୬) ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଭାରତ ଉପରେ ସୋଭିଏତ ୟୁନିଅନ ବା ସାମ୍ୟବାଦର ପ୍ରଭାବ ସଂପର୍କିତ ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ କୃତିରେ ଲକ୍ଷଣୀୟ । “ସେମାନେ ମତେ ଧରି ନେଉଥିଲେ କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆକୁ ଥଇଥାନ ପାଇଁ । ଦିନେ ମୋର ମନେପଡୁଛି- ଏଇ

କାଳିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବି ବୋଲି କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଁ ଖୋସାମତ କରିଥିଲି- କେତେ ହାକିମଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଧରିଥିଲି- ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ମୋର ନାଁ କାଟିଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କ କାଗଜରୁ । ଆଜି ସେମାନେ ମତେ ବାନ୍ଧି ନେଉଛନ୍ତି ସେଇ ଜାଗାକୁ । ତଥାପି ମୋର ଆନନ୍ଦ ନାହିଁ । କାହିଁକି ? କାରଣ, ପୁଲିସ୍ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଲା ପରେ କାଳିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ପ୍ରତି ମୋର ମୋହ ତୁଟିଯାଇଥିଲା । ମୋହ ଲାଗୁଥିଲା ଚନ୍ଦ୍ର, ମଙ୍ଗଳ, ବୃହସ୍ପତି, ଶୁକ୍ରରେ ।” (ପଚାଶ ବର୍ଷର ଗନ୍ଧ ‘ସଲ- ପ୍ଲୁ- ୩୨ ୯- ୩୩୦’) ଗନ୍ଧର ଏହିଭଳି ପଂକ୍ତି କେବଳ ଭାରତର ରୁଷିଆ ପ୍ରତି ସମର୍ପନ ଏବଂ ଆମେରିକା ପ୍ରତି ବିରୋଧାଭାଷକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରୁନାହିଁ । ଏହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଦୌଡ଼ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚାଉଅଛି । ଯେଉଁଥିରେ ବିବାଦ ପୃଥ୍ବୀର କକ୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରହକୁ ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ଯେଉଁଥିରେ ସୋଭିଏଟ୍ ଯୁନିଅନ୍ ପ୍ରଥମ ସାଟେଲାଇଟ୍ ସ୍କୁଟନିକ୍- ୧ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଥମ ମଣିଷ ଯୁରି ଗାଗାରିନ୍‌ଙ୍କୁ ସ୍ୱେଷ୍ଟ ପଠେଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଆମେରିକା ଚନ୍ଦ୍ରପୃଷ୍ଠରେ ଆପୋଲୋ- ୧୧ ମିଶନ୍ ଦ୍ୱାରା ମଣିଷକୁ ପଠେଇଥିଲା । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉକ୍ତ କୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଗ୍ରହତ୍ୟାଗ କରି ଅନ୍ୟ ଏକ ଗ୍ରହକୁ ଯିବାର ପରିକଳ୍ପନା ମଧ୍ୟଦେଇ ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଅସହାୟତାକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଅସହାୟତା ଏତେ ଉକ୍ତ ଯେ, ସଂପ୍ରତି ଗ୍ରହତ୍ୟାଗ ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ଦ୍ୱାରା ଯଦି ସମ୍ଭବ ହୁଏ ତଥାପି ମଣିଷର ନିସ୍ତାର ନାହିଁ । କାରଣ ବିବାଦ ପୃଥ୍ବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଅତିକ୍ରମକରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରହକୁ ମଧ୍ୟ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଛି । ଆଜି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜନୈତିକ ଶକ୍ତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରହରେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାରପାଇଁ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହେବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ । “ପୁଲିସ୍ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲିଥିଲା । ଅଧାବାଟରେ ସେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଖୁବ୍ ଦୋଷ୍ଟି ବି ଜମେଇ ସାରିଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, ଆଜ୍ଞା, ମଙ୍ଗଳ ଗ୍ରହକୁ କଣ ଆମେ ଯାଇପାରିବା ନାହିଁ ? ମୋ କାନରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି ପୁଲିସ୍ କଣ ପଦେ କହିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ମୋ ଆଖି ସଫାହୋଇ ଆସିଲା । ଏଥର ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିପାରିଲି ସବୁ କଥା । ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଉଥିଲା ହୁଏତ । XXXX ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟାଏ ଖବର କାଗଜ ହକର ସେଇବାଟ ଦେଇ ଡାକି ଡାକି ଚାଲିଗଲା- ପ୍ୟାରିସ୍ ଆକାଶରେ ଚତୁର୍ଥ ସ୍କୁଟନିକ୍- ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।” (ପଚାଶ ବର୍ଷର

ସିଂ: ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗନ୍ଧ ‘ସଲ- ପ୍ଲୁ- ୩୩୦’) ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ‘ହନୁମାନ ପ୍ରଗ୍ନ’ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର କୃତି । ପ୍ରତିଟି ମଣିଷ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅନ୍ୟର ସ୍ୱାଭାବ ଏବଂ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଜାଣିବା ଜନିତ ଅଦମ୍ୟ ଇଚ୍ଛାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏଥିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଏଥି ସହିତ ନିଜ ଆଦର୍ଶକୁ ତ୍ୟାଗକରି ବାହାରୁ ଆସିଥିବା ଆଦର୍ଶକୁ ନିଜ ଦେଶର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଉଦ୍ୟମ । ଯାହାକୁ ନା ତ ହଜମ କରିପାରିବା ନା ହିଁ ତ୍ୟାଗ କରିପାରିବା ଜନିତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅସହାୟତା । ସର୍ବଶେଷରେ ନିଜ ଆଦର୍ଶକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଯାଇ ନିଜକୁ ହରାଇବସିବା ଜନିତ ଅସହାୟତାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି ‘ତିନିମାସର ଦରମା ଓ ଅବସର’ ଗନ୍ଧରେ । ୨୧ ମାସ ଧରି ଚାଲିଥିବା ୧୯୭୫ର ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ନାମରେ ଏହି ସମୟରେ ସଂଘର ଗାନ୍ଧି ଆଣିଥିବା ୫ ସୁତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଯଥା- ଯୌତୁକ ପ୍ରଥାର ବିଲୋପ, ପୌଡ଼ ଶିକ୍ଷା, ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ, ଜାତିପ୍ରଥାର ବିଲୋପ ଏବଂ ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ଭୟଙ୍କର ଥିଲା ବନ୍ଧ୍ୟାକରଣ । ଯାହା ଜର୍ମାନୀରେ ହିଟଲର ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ନସବନ୍ଦି ଅଭିଜାନ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଭୟଙ୍କର ଥିଲା । ଏହି ଉନ୍ନତି ନାମରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଏହାର କାରଣ ବଶତଃ ଦେଶରେ ସୃଷ୍ଟି ବିଶୁଳ୍ଳା । ଏହା ସହିତ ତତ୍କାଳୀନ ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅସହାୟତାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବ୍ୟଙ୍ଗ କରିଛନ୍ତି ‘ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଟାଇଗର’ ଗନ୍ଧରେ । ରାଜନୈତିକ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ସହିତ ସ୍ଥାନକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ତାହାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ‘ଟେକ୍‌ନିକ୍’ ଗନ୍ଧରେ । ୧୯୪୨ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସିତ ଭାରତ ବର୍ଷରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟଭାବ ଏବଂ ଏହାକୁ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ‘ଗ୍ରୋ ମୋର୍ ‘ଡୁ’ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଯାହା ୧୯୪୭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିଲା । ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ବିଫଳ ହେବା ସହ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଏହାକୁ ପୁନଃ ୧୯୪୮ରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ସାଧାରଣତଃ ଭାରତର ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ମୂଳତଃ ବର୍ମା ଏବଂ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲା । ବର୍ମାକୁ ଜାପାନ ସେନା ଅଧିକାର କରିନେବା ଦ୍ୱାରା ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଓଡ଼ିଶା ଆଦି ରାଜ୍ୟର ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରି ଏହି ଅଭାବକୁ ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଏହି ଅଭିଯାନ ଚଳେଇଥିଲା । ଯାହାର ସ୍ୱରୂପ ଥିଲା ୧୯୪୩ରେ ବଙ୍ଗ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ । ଏହି ଅଭିଯାନ କାଳୀନ ଜାପାନ କବଳରୁ ବ୍ରିଟେନ୍‌କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଯାଇ ଭାରତ ଉପରେ ବ୍ରିଟିଶ୍‌ର

ସାମରିକ ଶକ୍ତି ହ୍ରାସହେବା। ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଦିଗ ସବଳ ହେବା, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତୀୟ ଦଳ ଗଠନ। ଏହା ସହିତ ଧର୍ମକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରଣନୀତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବେଶ୍ ସଚେତନ ଭାବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ‘ଜାତୀୟ ଶୋକର ଅଧିକାରୀ’ ଗନ୍ଧରେ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି। ଇତିହାସର ଖଳନାୟକ ହିଟ୍ଲରଙ୍କ ନାମରେ ଲିଖିତ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ‘ହିଟ୍ଲର’ ଗନ୍ଧ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱରୂପକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ। ବିଶେଷକରି ୩ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୦ ମସିହା ବିରୁଡ଼ି ଗାଁର ବିଲୁଆଖାଇ ନଦୀ କୂଳରେ ଘଟିଥିବା ଛବିରାଣୀ ଦୁଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଏଥିରେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନେତା, ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ କଳାବଜାରୀଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବେ ଉକ୍ତ କୃତିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ହିଟ୍ଲର ଗନ୍ଧର ନାମକରଣ ହିଟ୍ଲରଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପତନ ଭଳି କଂଗ୍ରେସ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପତନକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଥିବା ମନେହୁଏ। “ଯାହା ଘଟିଲା ତାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକେ କହିଲେ, ‘ଲ’ ଅ’ ବର୍ଲିନ୍- ବର୍ଲିନ୍ ପତନ। “ (ପଚାଶ ବର୍ଷର ଗନ୍ଧ ‘ସଲ- ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ- ପୃ- ୧୯୦) ୧୯୭୫ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଏହାର ବିକଟ ସ୍ୱରୂପର କାରଣ ବର୍ଷତଃ ୧୯୭୭ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସ ପରାଜିତ ହେବା। ୩୦ ବର୍ଷ ପରେ ଅଣ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଗଠନ ହେବା ଏବଂ ଜନତା ସରକାର ‘ମୋରାରଜି ଦେଶାଇ’ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଦରେ ବିଭୂଷିତ ହେବା ଭଳି ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଜନତା ସରକାରର ଆଗମନ ପରେ ସରକାର ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ସହିତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତାରେ ଯେପରି କୌଣସି ସରକାର ଏହିପରି ମନମୁଖି ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଲାଗୁ ନ କରିପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ କିଛି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କଲେ। ଏହା ସହିତ ବିଦେଶୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ କଟକଣା ଜାରିକରିବା ପାଇଁ ସରକାର କିଛି ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କଲେ। କାରଣ ସରକାର ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ। ତେଣୁ ସରକାରୀ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଯଦି କୌଣସି ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀ ଭାରତରେ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାପନ କରିବେ ତେବେ ସେମାନେ ୪୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଅଂଶ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ, ୬୦ ପ୍ରତିଶତରେ ସେମାନେ ଭାରତୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ମାନଙ୍କୁ ନିଜର ସହଯୋଗୀ କରିବାପାଇଁ ବାଧ୍ୟ। ଏହାଦ୍ୱାରା Kodak, IBM, General Electric ଏବଂ Coco- Cola ଭଳି ୫୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସଂସ୍ଥା ଭାରତଛାଡ଼ି

ପଳେଇଥିଲେ। ଏହାପରେ ଅବଶ୍ୟ୍ୟ Coco- Cola ପୁଣି ଭାରତକୁ ଫେରିଥିଲା। ମାତ୍ର ଏହିଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା ଭାରତର ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ମିଳିଥିଲା। ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଜାତୀୟତାବାଦର ବହି ଏବଂ ସରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଶର ଉନ୍ନତିକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ରାଟ ଖାରବେଳଙ୍କର ପ୍ରତୀକ ମାଧ୍ୟମରେ ଘଟିଥିବା ଉନ୍ନତିକୁ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ‘ଖାରବେଳ’ ଗନ୍ଧରେ। ବାସ୍ତବିକ ଉତ୍ତର ଉପନିବେଶବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଉକ୍ତ କୃତିଟି ବେଶ୍ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ। ଗନ୍ଧର କେତେକ ପଂକ୍ତି ଏହାର ବାର୍ତ୍ତା ବହନ କରିଛି ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ। “ଏକସକ୍ୟୁଜ୍ ମି- ଆଇଅର୍... ନୋବଡି ଥିଙ୍ଗ୍ ଏନିଥିଙ୍ଗ୍ ହିଅର ମିଶର ଗାଇଡ୍! ବଦ୍‌ରାଗା ବିଦେଶୀ ପରିବ୍ରାଜକଟି ଆଉ ତୁମ୍ଭ ରହିପାରିବ ନାହିଁ ଜାଣି କହିଲା... ଆଇ ହାଭ୍ ଫିନିସଡ୍ ମାଇଁ ଟୁର୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ- ଏ ପ୍ରେଟି ମଡର୍ଣ୍ଣ ଆନସିଏଣ୍ଟକଣ୍ଟ୍ରି ହୋୟାର କେଉଁସ୍ ଗ୍ରେଜ୍ ଇନ୍ ଦି ମାଉଥ୍ ଅଫ୍ ପ୍ରେଟି ମଡର୍ଣ୍ଣ ଚିଲଡ୍ରେନ୍! କେହି ଜଣେ ପରଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବଡ଼ପାଟିରେ ପଚାରୁଥାଏ- ହେ! କୋକାକୋଲା କମ୍ପାନୀ ସତେ ଉଠିଯିବ ଇଣ୍ଡିଆରୁ? ଗୋପୀ ହସୁଥାଏ। ମହାରାଜ ଐର ମହାମେଘବାହନ ଖାରବେଳଙ୍କ ପିଲାଦିନର ହସଟିଏ ପରି ବାରତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହସଟିଏ ହୁଏତ ତାହା।” (ପଚାଶ ବର୍ଷର ଗନ୍ଧ- ‘ସଲ- ପୃ- ୧୯୮) **ଇଂରେଜ ଶାସିତ** ଓଡ଼ିଶାରେ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର ଓଡ଼ିଶାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଶୃଙ୍ଗାଳନୀତି, ଓଡ଼ିଆବାସୀଙ୍କ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ, ଏକତା ଏବଂ ଭାଷାପ୍ରତିର ଅଭାବ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ନିଜର ସଂସ୍କୃତି ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ୟର ସଂସ୍କୃତିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ମାନସିକତା। ଏହିଭଳି ଉତ୍ତର ଉପନିବେଶବାଦୀ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି ‘ମହାପୁରୁଷେର ବାନୀ’ ଗନ୍ଧରେ। ଇତିହାସର ଦ୍ୱାହି ଦେଇ ବର୍ତ୍ତମାନର ମଣିଷକୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ସହ ସତର୍କ କରିଦେବାର ଉଦ୍ୟମ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ କୃତିର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ। **ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ରକଳା** ଜଗତରେ ପିକାଶୋ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏମ୍. ଏ’ ହୋସେନ୍ ବା ମକ୍‌ବୁଲ୍ ଫିଦା ହୋସେନ୍। ଯିଏ ୧୯୭୦ ମସିହାରେ ଭାରତର ବାଗ୍‌ଦେବା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଏକ ନଗ୍ନ ଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ୧୯୯୬ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରୁ ପ୍ରକାଶିତ ‘ବିଚାର ମାମା’ ନାମକ ଏକ ମାସିକ ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ ମାଧ୍ୟମରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ବିବାଦକୁ ଆସିଥିଲେ। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିବାଦ ବଢିବା ସହିତ ଶିବ, ପାର୍ବତୀ, ଗଣେଶ, ହନୁମାନ ଓ ଭାରତମାତାଙ୍କର ନଗ୍ନ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ସମ୍ବୁଦ୍ଧି ଆସିଥିଲା। ଏହା ପୂର୍ବରୁ ବହୁ ବିଶାଳର ମୋଦି ଭବନରେ

ସେ ରାମାୟଣର ୧୫୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଚିତ୍ର ବିବାଦାତ୍ମକ ଥିଲା । ଯାହା ଫଳରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ୧୨୦୦ କେସ୍ କୋର୍ଟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଶୋଭ ଜାରି ରହିଲା । ୨୦୦୫ରେ ଏହା ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଧାରଣ କଲା । ଭାରତର ହିନ୍ଦୁ ସଂସ୍ଥା ତାଙ୍କର ଷ୍ଟୁଡିଓ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସେ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଭାରତ ଛାଡି କଟର୍ ପଳାଇ ଯାଇଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ହୁସେନ୍‌ଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ସେ କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରିନାହାନ୍ତି । ସେ କେବଳ କଲାର ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱରୂପକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି । ଯାହା ନଗରୀୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଭାରତର ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ଥିବା ଶତଶତ ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ । କଲାର ମହିମାଗାନ ସହିତ ଭାରତରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଯଥା- ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇଥିଲେ । ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏମ୍. ଏସ୍. ହୋସେନ୍ ରୂପୀ କୁକୁଡା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ‘ବଣପାରା’ ଗଳ୍ପରେ । ବିଶେଷକରି ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଅନେକ ଧର୍ମ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ମଣିଷ ମାନଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । “ଦେଖୁରୁ ସେ ଛବି ନା ଖାଲି ଶୁଣିଛୁ ? ତୋ ଜୀବନ କାଳରେ ଗୋଟିଏ ବି ଉଲଗ୍ନ ମୁର୍ତ୍ତୀ ଚରି ବୁଲିବାର ତୁ କୋଉଠି କେବେ ଦେଖୁରୁ ? ମୁର୍ତ୍ତୀମାନଙ୍କର ପର ଆଉ ରୁମର ପୋଷାକ କେତେ ବହଳ ଜାଣୁରେ ମୁର୍ତ୍ତୀ ? କୋଉ ଏମ୍. ଏସ୍. ହୁସେନ୍ କାଢି ଦେଇ ପାରିବ ସେ ସତୀର ଆବରଣକୁ ତା ଦେହ ଉପରୁ ? ଛି ଛି ରେ ମାଙ୍କଡ ଜାତି ? ଉଲଗ୍ନ ସୀତାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁତ- ଏଣେ କହୁତ ହନୁମାନଙ୍କ ବଂଶଧର ? ତମ ମୁହଁ କଣ ତୁଛେଇଁକି କଲା ହେଇଚି କିରେ ବନ୍ଦର ? ସେ ମୁହଁରେ ନିଆଁ ଲାଗୁ...” (ପଟାଶ ବର୍ଷର ଗଳ୍ପ- ‘ସଲ; ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ- ପୃ- ୪୮୦) ପ୍ରକୃତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର କ୍ଷୋଭ ଏବଂ ସମାଲୋଚନା ଯୁକ୍ତି ଯୁକ୍ତ କାରଣ କଲା ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ବା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଜନିତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆମେ ନିଜର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ବିଚାର ଧାରାକୁ ନିର୍ଭୟରେ ବା କୌଣସି ଚାପର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ନ ହୋଇ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବା । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ ଆମେ ଯାହା ଚାହିଁବା, ଯେଉଁଠି ଚାହିଁବା କହିପାରିବା । ପ୍ରକୃତରେ ଲୋକତନ୍ତ୍ରର ବାସ୍ତବିକତାକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଏବଂ ତାହାର ବ୍ୟବହାର ଜନିତ ସାମା ଦ୍ୱାରା ମପାଯାଏ । ଉତ୍ତର ଉପନିବେଶବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ‘ଶିମିଳା’ ଏକ ଅସାଧାରଣ କୃତି । ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଜାତୀୟତାର

ଅଭାବ ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଆକର୍ଷଣକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏଥିରେ ସମାଲୋଚନା କରିବା ସହ, ଆଜିବି ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଭାରତୀୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ସଂସ୍କୃତିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ୟର ସଂସ୍କୃତିକୁ ଆହରଣ କରିବା ଜନିତ ଲାଳସା । କିପରି ଆଜି ଆମର ଅଧିପତ୍ୟର କାରଣ ହୋଇଛି ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସୁଚେତ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦୂର ପାହାଡ ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ଲାଗେ ସେହିପରି ଗାଁ କନିଆଁ ସିଂଘାଣିନାକି ମନେହୁଏ । ମାତ୍ର ସଠିକ୍ ଭାବେ ଦୁଇଟିର ବିବେଚନାକଲେ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ । ଏହିପରି ଭାରତୀୟ ଜ୍ଞାନ ପରମ୍ପରା ଏବଂ ବିଦ୍ୱାନତା ଯାହାକୁ ଇଉରୋପର କଳଙ୍କମୟ ଅନ୍ଧକାର ଢାଳି ଦେଇଥିଲା । ସମୟ ପୁଣି ସେହି ଅନ୍ଧକାରର ସମାପ୍ତି ଘଟାଇ ଏକ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଆଣିବା । ଯାହାର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ଭାରତର ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି । ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଭାରତ ପରମାଶୁ ଦେଶରେ ପରିଣତ ହେବା । ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ଭାରତକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଆମେରିକାର ଭୟ ଆଦି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଚିତ୍ରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘ବଜର୍ ବାଜେ କାହାପାଇଁ’ ଗଳ୍ପରେ । ଗଳ୍ପର କେତେକ ପଂକ୍ତି ଏହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥାଏ । “ତମେ ବୃଥାଟାରେ ନିହୁତ ତମ ଦେଶକୁ ଗୌତମ, ତା କପ୍ ହାତକୁ ନେଲେXXXX ଏ ଦେଶ ଆଉ ସେ ଦେଶ ହୋଇନାହିଁ ବଳରାମ, ଯେତେବେଳେ ଆମେ ପଢୁଥିଲେ କଲେଜରେ । XXXX ଯଦି ଇଣ୍ଡିଆରେ ବ୍ରେନ୍‌ର ଆଦର ନାହିଁ କହୁତ ତମେ, ତେବେ ଏ ଅଗ୍ନି କ୍ଷେପଣାସ୍ତ୍ର ତିଆରି କରିଛନ୍ତି କିଏ ଏଠି ଏ ଦେଶରେ ? ମୁଁ ତ ଆଖିଆଗରେ ଦେଖୁଆସିଲି ଚାନ୍ଦିପୁରରେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ । ସେଠି ଆବୁଲ୍ କାଲାମ୍ ନିଜେ ବସିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଘେରିଥାନ୍ତି ରାଜା ରମାନ, କସ୍ତୁରୀ ରଙ୍ଗନ୍ ଆଉ ପଟାଶ ଶହେ ସାଇଣ୍ଟିଷ୍ଟ । କେଉଁଠିକାର ଲୋକ ଏମାନେ ? ଆମେରିକା ନା ରଖିଆର ? ଅଙ୍କଲ୍, ଆପଣ କାହିଁକି ଚାନ୍ଦିପୁର ଆସିଥିଲେ ? କୌତୁହଳ ଚାପିପାରିଲା ନାହିଁ ରୁବି, କଣ ସ୍ବାଇଁ କରିବାକୁ ? ଆମେରିକା ସରକାର କଣ ତରୁଚି ଇଣ୍ଡିଆକୁ ? XXXX ମୁଁ ଗୁପ୍ତଚର ବି ନୁହେଁ ଯେମିତି ସି. ଆଇ. ଏ କି ପୂର୍ବର କେଜିବି ଭଳି । ତେବେ ଜଣେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭାବେ ମୁଁ ଏକ ପ୍ରକାର ଗୁପ୍ତଚର । ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଦେଶ ଭିତରେ ଟେକ୍ନୋଲଜିକାଲ୍ ପ୍ରଗତିରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଦେଖାଦିଏ, ସେତେବେଳେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ହିଁ ଫୁଣ୍ଟଲାଇନକୁ ଆସନ୍ତି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ । XXXX ଆମ ବ୍ୟାଚ୍‌ର ଫର୍ଷ୍ଟ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଥିଲା ଏ ଗଧ ବଳିଆ । ଏ ଦେଶରେ ତାକୁ କିଏ ପଢାରିଥାଆନ୍ତା ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖ । ଇଆରି ଭାଗ୍ୟ । ଇଣ୍ଡିଆର ରଦ୍ଦିମାଲ୍ ଆମେରିକାରେ ଜିନିଷ ।” (ଛାୟା ପୁରୁଷ- ପୃ- ୬୭- ୬୯)

୧୯୯୦ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ଅଯୋଧ୍ୟା ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣା, ଯାହାକୁ ଅଯୋଧ୍ୟା ଇତିହାସର ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଘଟଣା ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ସ୍ବେଚ୍ଛା ସେବକ ମାନଙ୍କୁ ଅଯୋଧ୍ୟାର ବିବାଦୀୟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ରୋକିବାପାଇଁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ । ଅନେକ ସ୍ବେଚ୍ଛା ସେବକ ପାଦରେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ, ଏବଂ କେତେକ ପୋଲିସ୍ ବ୍ୟାରିକେଡ୍ ଏବଂ କିପୁସ୍ ସତ୍ତ୍ୱେ ପହଞ୍ଚି ସରଯୁ ନଦୀ ପାର ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଦେଶରେ ସୃଷ୍ଟି ରାଜନୈତିକ ଅସ୍ଥିରତା ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ବିବାଦ ବିଶେଷକରି ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସାଧାରଣ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଅସାଧାରଣ ସ୍ବରୂପ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର । ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗର ଇତିହାସ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ‘ଅସାମ ପାତ୍ରର ଆଖି ଓ ଝୁଲି’ ଗନ୍ଧରେ । ୧୯୭୧ ମସିହାରେ ଭାରତ- ପାକିସ୍ତାନ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଆସାମରେ ବହୁମାତ୍ରାରେ ବଙ୍ଗଳାଦେଶୀ ମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିପାଇଥିଲା । ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆସାମର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ପଡିଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆସାମରେ ଏକ ବିଦ୍ରୋହୀ ଦଳର ଗଠନ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାର ନାମ ଥିଲା ULFA (United Liberation Front of Assam) ଏହି ସଂସ୍ଥା ଆସାମକୁ ଏକ ନୂତନ ଦେଶରେ ପରିଣତ କରିବାପାଇଁ ବିଦ୍ରୋହ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ଏହି ସଂସ୍ଥାର ବିଦ୍ରୋହୀତ୍ୱକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ପାକିସ୍ତାନ ଠାରୁ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର କିଣିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର କିଣିବାପାଇଁ ସେମାନେ ହତ୍ୟା, ଅପହରଣ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଛେଇନଥିଲେ । ଫଳରେ ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ଭାରତର RAW ନାମକ ସଂସ୍ଥା ‘ଅଭିଯାନ ବଜରଙ୍ଗୀ’ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁଥିରେ ULFA ସଂଗଠନର ତିନିଜଣ ପ୍ରମୁଖଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଚତୁର୍ଥ ଜଣକ ବଙ୍ଗଳା ଦେଶରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲା । ଏହି ଆସାମ ସହିତ ଭାରତର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଅଞ୍ଚଳ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଭାରତଠାରୁ ଅଲଗା ହେବା ଅଭିଯାନରେ ସକ୍ରିୟ ରହିଛନ୍ତି । ୧୮ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୪୭ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାର ମାତ୍ର ୪ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ଏକ ବିବାଦାତ୍ମକ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ । ତାହା ହେଉଛି- “ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟ ଭାରତ ସହିତ ସମ୍ମିଳିତ ହେବାପାଇଁ ରାଜି ହେବନାହିଁ । ତାକୁ ଏକ ଶତ୍ରୁ ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ଏହାର ପରିଶାମ ମଧ୍ୟ ଭୋଗିବାକୁ ପଡିବ ।” ଏହା ଫଳରେ ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୭

ସିଂ: ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ୫୬୦ ରାଜ୍ୟ ନିଜର ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷର ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ହାତରେ ଟେକି ଦେଇଥିଲେ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିହୋଇଥିବା ଭାରତବର୍ଷ ଏକ ଲୋକତାନ୍ତ୍ରିକ ଦେଶରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତରେ ଲୋକତାନ୍ତ୍ରିକ ଦେଶର ଗଠନ ବନ୍ଧୁକର ନଳୀରେ ହୋଇଥିବା ଅବଧାରଣା ଆଜି ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଭାରତର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ପ୍ରଭାବରେ ମଣିପୁର ନିଜକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିସାରିଛି । ଏହିଭଳି ଭାରତ ଭୂଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହେବା ଯାହା ଆମେ ପାକିସ୍ତାନର କାଶ୍ମିର ଅଧିକୃତ ଅଞ୍ଚଳ ଯଥା- ଆଜାଦ୍ କାଶ୍ମିର୍ ଏବଂ ଗିଲ୍ଗିଟ୍ ବାଲ୍ଟିସ୍ତାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ଭାବେ ଦୁଇଟି କୁକୁରର ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଳହ ପ୍ରତୀକ ମାଧ୍ୟମରେ ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ‘ରାତିର ଶବ୍ଦ’ ଗନ୍ଧରେ । ଏଥିରେ ଚିତ୍ରିତ ମନୁର ନିଜ କୁକୁର ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ଭାରତ ମାତାର ତାର ପ୍ରତିଟି ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତି ପ୍ରେମକୁ ସୂଚିତ କରିଥିବା ବେଳେ । ଦୁଇଟି କୁକୁର ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଳହ । ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ବିଦ୍ରୋହକୁ ଜନ୍ମ ଦେଉଥିବା ସଂଗଠନକୁ ପ୍ରତୀକିତ କରିଥାଏ । “ମନୁର ମା ଭଙ୍ଗା ମୂର୍ତ୍ତିଟାକୁ ଗୋଟେଇ ଆଣି ଦେଖିଲେ – ମୂର୍ତ୍ତିଟାର ମୁଣ୍ଡଟା ଛଡା ଆଉ ସବୁ ଅଂଶରେ କୁକୁର ଦୁଇଟା ଟଣା ଓଟରା କାମୁଡ଼ା ଭିତରେ ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇ ସାରିଛନ୍ତି । କେବଳ ମୁଣ୍ଡର ଗୋଟାଏ ଫାଳ ଆଉ ବାକି ଅଛି XXXX ମା ! ଏ ମୂର୍ତ୍ତିଟା କାହା ମୁହଁ ଜାଣ ? କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା ମନୁ, ଏଇଟା ଭାରତମାତାଙ୍କର ! ହେଇ ଦେଖୁନ XXXX ଏଇଟା.... ଏଇଟା... କାଶ୍ମୀରର ଛବି ନୁହଁ ? XXXX କହୁକହୁ ମନୁ ହାତର ମୂର୍ତ୍ତି ମୁଣ୍ଡରୁ ଖଣ୍ଡେ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଅଫ୍ ପ୍ୟାରିସ୍ ଖସିପଡିଲା । XXXX ହେଲଟି ଦେଖିଲ ! ଆସାମ ଆସାମ ଏ ମା ! ଆମ ଆସାମ ଖଣ୍ଡକ ଭାରତମାତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ଛିଣ୍ଡିପଡିଲା ମା ।” (ଗନ୍ଧ- ବର୍ଣ୍ଣନା- ପୃ- ୮୭-୮୮) ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ‘ଭବିଷ୍ୟତବାଣୀ’ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର ସୃଷ୍ଟି । ଉକ୍ତ କୃତିରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଭାରତର ରାଜନୀତିରେ ସୃଷ୍ଟି କଂଗ୍ରେସ ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ, ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥିତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଜନତାଦଳ ସତ୍ତାକୁ ଆସିବା ଆଦି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି । ବିଶେଷ ସ୍ବଳ୍ପ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏଥିରେ ମୋରାର୍ ଜି ଦେଶାଇଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ପାକିସ୍ତାନ ପରମାଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହେବା ଏବଂ RAW ର ଏଜେଣ୍ଡା ମାନଙ୍କର ଭୟଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିବା ମନେହୁଏ । ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ ଯାହାକୁ

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଛଆ ବର୍ଗ କମିଶନ୍ ବା Second Backword Class Commission ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଯାହା ଭାରତରେ ଜନତାପାର୍ଟି ଦ୍ୱାରା ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା । ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ ଯାହାର ଚେୟାରମେନ୍ ଥିଲେ ବି.ପି.ମଣ୍ଡଳ । ଏହାଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ଏହି କମିଶନର ନାମ ହୋଇଥିଲା ମଣ୍ଡଳ କମିଶନ୍ । ଏହି କମିଶନ୍‌ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୁର୍ବଳ ଜାତିପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନେଇ ମତ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଯାହାର ରିପୋର୍ଟ ୧୯୯୦ରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ଅନୁସାରେ ୨୭ ପ୍ରତିଶତ ଚାକିରି ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପଛଆ ବର୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷକୁ ଦୁଇଟି ଦଳରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲା । ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ବିରୋଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଦଳ ଏହାର ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦଳ ଏହାର ବିରୋଧ କରିଥିଲା । ଏହି ସ୍ୱାଗତ ଏବଂ ବିରୋଧ ସେତେବେଳେ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଭି.ପି.ସିଂ କ ସରକାର ଏହି କମିଶନକୁ ସ୍ଥାପନ କରିବାର ମତ ଦେଇଥିଲା । ଏହାପରେ ଭାରତର ଛାତ୍ରଗୋଷ୍ଠୀ ପରସ୍ପରର ବିରୋଧରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇଥିଲେ । ଯାହା ପରେ ଏକ ବୃହତ୍ ସାମାଜିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବନିଯାଇଥିଲା । ଏହିଭଳି ରାଜନୈତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବଳିପଡ଼ିଥିବା ଦେଶ ଏବଂ ଛାତ୍ରଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କର ଅସହାୟତାକୁ ଗାନ୍ଧିଜି ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ‘ମଣ୍ଡଳ’ ଗଳ୍ପରେ । **ମିଳିତ ଜାତିସଂଘରେ** ଶାନ୍ତି ନାମରେ ପରମାଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ବନ୍ଦିବା, ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଭଳି ଭୟଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧପରେ ନିଜକୁ ପ୍ରମୁଖ ଶାନ୍ତିଦୂତ ଭାବେ ପ୍ରଚାରିତ କରିବା, ହଜାର ହଜାର ଲୋକଙ୍କର ରକ୍ତପାନ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ଶାନ୍ତିର ପୁରସ୍କାର ମିଳିବା, ଶ୍ରୀଲଙ୍କାର ଉତ୍ତର ଭାଗରେ ବାସକରୁଥିବା ତାମିଲ ଯେଉଁମାନେ ସିଂହଳୀଙ୍କ ସହିତ ବିବାଦକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେଶ ଦାବା କରୁଥିଲେ । ଯାହାଙ୍କୁ କୁହାଯାଉଥିଲା LTTE (Liberation Tigers of Tamil Elam) ଏହିଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ସହ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରକୃତ ଶାନ୍ତି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଧ୍ୱଂସରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହେବଭଳି ଏକ ଅବଧାରଣାକୁ ଗାନ୍ଧିଜି ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି ‘ଭବିଷ୍ୟତର ନୋବେଲ୍ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା’ ଗଳ୍ପରେ । **୧୯୭୫ ମସିହା** ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ସମୟରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ନସବନ୍ଦି ଯୋଜନା । ଯାହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ସ୍ତରରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃର ଭାବେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନା ୨ ବର୍ଷ ଧରି ଲାଗୁ

ସିଂ: ଶାନ୍ତିରୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁଥିରେ ୬୨ ଲକ୍ଷ ନାରୀ ଏବଂ ପୁରୁଷଙ୍କର ନସବନ୍ଦି କରାଯାଇଥିଲା । ସଲମାନ୍ ରୁସ୍‌ଦିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ **Midnights Children** ଉପନ୍ୟାସ ରେ ଭାରତରେ ହୋଇଥିବା ନସବନ୍ଦି ନାଜିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ନସବନ୍ଦିର ତୁଳନାରେ ୧୫ ଗୁଣ ଅଧିକ ଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଏହି ସମୟରେ ଭୁଲ୍ ଅପରେସନ ଦ୍ୱାରା ୨୦୦୦ ଲୋକଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ଘଟିଥିଲା । ପରମାଣୁ ବୋମା ବନେଇବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତି ନଷ୍ଟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅପେକ୍ଷା ଏହିଭଳି ରାଜନୈତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେ କେତେ ଭୟଙ୍କର ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧିଜି ଚିତ୍ରିତ କରିଛନ୍ତି ‘ଅଂଶୁଘାତ’ ଗଳ୍ପରେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଆଧୁନିକ ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେ, ପ୍ରକୃତିରୁ ମଣିଷକୁ ଯେଉଁ ଅମ୍ଳଜାନ ମିଳେ ତାହା କେବଳ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ବୃକ୍ଷରୁ ମିଳିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ୭୦ ପ୍ରତିଶତ ଅମ୍ଳଜାନ ଜୀବଜଗତକୁ ସମୁଦ୍ରରୁ ମିଳିଥାଏ । ସମୁଦ୍ରର କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଶୈବାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ଆଲୋକସଂଶ୍ଳେଷ ଦ୍ୱାରା ଅମ୍ଳଜାନର ଉତ୍ପତ୍ତି ଘଟେ । ଯାହା ସମଗ୍ର ଜୀବଜଗତକୁ ଅମ୍ଳଜାନ ଦେଇଥାଏ । ଏହିଭଳି ଏକ ଆଧୁନିକ ଗବେଷଣା ପ୍ରସଂଗ ଯାହା NOAA (National Ocean Service Smithsonian Environmental Research Center) ଭଳି ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ । ଏହା ସଂପର୍କରେ ସାମାନ୍ୟ ସୂଚନା ଉକ୍ତ କୃତିରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ- “ଗଣତନ୍ତ୍ର ନାମରେ ଆପଣମାନେ ଯାହା କଲେ, ସେଥିରେ ପ୍ରକୃତି ବର୍ତ୍ତମାନ ବିବସ୍ତା ଭାବେ ଅରଣ୍ୟ ତ୍ୟାଗକରି ସମୁଦ୍ରକୁ ପଳାୟନ କଲାଣି ।” (ଦୃଶ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ- ପୃ- ୧୮) **ଭାରତୀୟ** ରାଜନୀତିର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ସହିତ । ସଂପ୍ରତିକ ଭୂଷାଚାରମୟ ସମାଜରେ ନାରୀର ସତୀତ୍ୱ ରକ୍ଷାପାଇଁ ଏତସ୍ ଯେ ମହୋଷଧି ଭଳି ବ୍ୟଙ୍ଗ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ‘ଏତସ୍’ ଗଳ୍ପରେ । **ଓଡ଼ିଶାର** ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟ୍ଟ ସଙ୍ଗକୁ ସଭ୍ୟତା ଏବଂ ସଂସ୍କୃତିର ଚିତ୍ରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘କାର୍ତ୍ତିକରୁ ଶବାଧାର ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ’ ଗଳ୍ପରେ । **୨୦୦୦ ମସିହାରେ** ନନ୍ଦନ କାନୁନରେ ଚାରିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ୧୨ଟି ବାଘର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ଯେଉଁଥିରେ ୮ଟି ଧଳାବାଘ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସ୍ୱରୂପ ‘ଟ୍ରିପୋନୋସୋମିଆସିସ୍’ ନାମକ ଏକ ରୋଗକୁ ଦାୟି କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାକୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନିଦ୍ରା ରୋଗ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ କେତେକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଏହି ମୃତ୍ୟୁରେ ବାଘଙ୍କର କେତେକ ଶାରୀରିକ ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭାନ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଯାହାର ବଜାରର ମୂଲ୍ୟ ଥିଲା ଲକ୍ଷାଧିକ । ଯାହା ପଛରେ ରାଜନୈତିକ

କାରଣକୁ ଦାୟି କରିଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧିକ ‘ନିଶାଚର’ ଗନ୍ଧରେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଏଥିରେ ଗାନ୍ଧିକ ସନ୍ଧ୍ୟାସର ଶକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । **ବଜରଙ୍ଗ ଦଳ** କର୍ମୀ ଦାରା ସିଂହ ଯାହାଙ୍କର ପିତୃଦତ୍ତ ନାମ ଥିଲା ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପାଲ । ଅନେକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡସହିତ ସେ ଜଡ଼ିତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିୟା ମିଶନାରୀ ଗ୍ରାହ୍ୟାମ ଷ୍ଟେନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାର ଅଭିଯୋଗ ଲାଗିଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଣେ ମୁସଲମାନ ବ୍ୟବସାୟୀ ଶେଖ ରେହମାନ ଏବଂ ଜଣେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ପାତ୍ରୀ ଫାଦର ଅରୁଲ ଦାସଙ୍କ ହତ୍ୟାପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାକୁ ୨୦୦୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ରକ୍ଷକ ରୂପେ ପରିଚିତ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି । ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱଙ୍ଗଳା ଏବଂ ଏହାର ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱରୂପ ସହିତ ଏଥିରେ ବଳିପଡ଼ିଥିବା ସାଧାରଣ ମଣିଷଙ୍କ ଅସହାୟତାକୁ ଗାନ୍ଧିକ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ସହ, ପ୍ରଶାସନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ସମାଲୋଚନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘ଭାମକୁଷ୍ଠ’ ଗନ୍ଧରେ । **ସରକାରୀ** ସ୍ତରରେ ଚାଲିଥିବା ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଗାନ୍ଧିକ ସମାଲୋଚନା କରି ଲେଖିଛନ୍ତି ‘କଳାଷୟ’ ଗନ୍ଧ । **ଦେଶର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ** ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ଚାଲିଥିବା ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପୋକ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘ରାଜଯୋଗ’ ଗନ୍ଧରେ । ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ମାନବ ଜାତିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ପଦ । ଯାହାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାପାଇଁ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିପାରେ । ‘ଶଙ୍ଖତୀର୍ଥ’ ଗନ୍ଧରେ ଏହିଭଳି ଏକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରତିଫଳନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । **NSG (Black Cat)** ବା କଳାବିରାଡ଼ୀ ଯାହା ଭାରତର ଆତଙ୍କବାଦୀ ବିରୋଧୀ ଏକ ସାମରିକ ବାହିନୀ । ଏହି ଦଳରେ ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟତିଚାରର ନିଦର୍ଶନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ‘ନଈ ଆରପାରିର ଦୃଶ୍ୟ’ ଗନ୍ଧରେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଅସ୍ଥିକୃତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଳଦେବତା ଭଳି ମିଥ୍ ସଂପର୍କରେ ଗାନ୍ଧିକ ଏଥିରେ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । **ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ**, ପାକିସ୍ତାନ ଦେଶ ଗଠନ, ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା, ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯାଇଁ ହଜାର ହଜାର ନିରାହ ହିନ୍ଦୁ ଏବଂ ମୁସଲମାନ ବଳୀ ଚଢ଼ିବା ଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଗାନ୍ଧିକ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ‘ଅନ୍ଧ କ୍ୟାମେରା’ ଗନ୍ଧରେ । **ଭାରତ ଦ୍ୱାରା** ବିରୋଧ କରାଯାଉଥିବା ତଳେଲ ପ୍ରସ୍ତାବର ସମର୍ଥନା ସହିତ ଭାରତର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ନିଜର ଇତିହାସ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ ରହିଛି ‘ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା’ ଗନ୍ଧରେ । **ମେ ୨୬ ୨୦୧୪** ମୋଦୀ ସରକାର ବା ବିଜେପି ଶାସନକୁ ଆସିବା ଏବଂ ଏହାକୁ

ସିଂ: ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗନ୍ଧରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଭାରତୀୟ ଶାସନ ନୀତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ବିରୋଧୀ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣବାଦର ସ୍ୱରୂପକୁ ଭିନ୍ନ ଭାବେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା । ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ମହଲରେ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଯାହାର ନାମ ଥିଲା **Operation Award Wapsi** । ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧିକ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି ଉକ୍ତ କୃତିରେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ଗାନ୍ଧିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ଦଳ ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅସ୍ଥିତ୍ୱର ଗୁରୁତ୍ୱ ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । “ଆପଣ ତେବେ ସମର୍ଥନ କରନ୍ତି ମୋଦୀ ସରକାରକୁ ? ମୋଦୀ ନୁହେଁ କି ମୋଦୀ ନୁହେଁ... ମୁଁ ମୁଁ । ଆପଣ ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ଏକାଡେମୀ ପୁରସ୍କାର ଓ୍ୱାପସ୍ କରିବେନାହିଁ ? କାହିଁକି କରିବି ? ମୁଁ ତ କାହାକୁ ଧରାଧରିକରି ଏ ପୁରସ୍କାର ପାଇନାହିଁ ? ସାମ୍ବାଦିକ ମାନେ ନିଜନିଜ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ମୁରୁକି ହସା ମାରିଲେ- ତା ମାନେ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ଏ ସବୁ ପୁରସ୍କାର ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଧରାଧରି ଦରକାର ପଡ଼େ ? ଆମେ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲୁ ସେ ସବୁ ତା ହେଲେ ସତ୍ୟ ? ଅସ୍ପଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଜାଣିବେ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର । ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ବାହୁଡ଼ିଗଲେ । ଅସ୍ପଦିନ ନ ଯାଉଣୁ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପୁଣି ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା, ଆଓ୍ୱାତ ଓ୍ୱାପସି ବାତ୍ୟାର ଉଜାଣି ଯାତ୍ରା- କିଛିମାସ ତଳେ ଆଓ୍ୱାତ ଓ୍ୱାପସ କରିଥିବା ବହୁ ମହାନ କବି ସାହିତ୍ୟିକ ସେମାନଙ୍କର ଆଓ୍ୱାତ ସବୁକୁ ଫେରାଇ ନେବାକୁ ପୁଣି ଦରଖାସ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ।” (ଅଷ୍ଟସିଦ୍ଧି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗନ୍ଧ- ପୃ- ୩୪) **ଦେଶରେ ଧର୍ମ**, ସଂସ୍ଥା, ଜାତି ନାମରେ ଯୁବକ ମାନଙ୍କୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରି ଆତଙ୍କବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ କିପରି ବୃଦ୍ଧି କରିଚାଲିଛନ୍ତି ତାହାର ସୂଚନା ରହିଛି ‘ଭୂମିକଂପ ପରେ’ ଗନ୍ଧରେ । **ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ** ସାଧନ କରିବାପାଇଁ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ଯୁଦ୍ଧ । ଏଥିରେ ବଳି ପଡୁଥିବା ସାଧାରଣ ନିରିହ ଜନତା, ଏହିଭଳି ପ୍ରଲୟାଙ୍କାରୀ ଯୁଦ୍ଧର ଭୟାବହତାକୁ ଲକ୍ଷକରି ନିଜର ସ୍ଥିତି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଥିବା ଯୁବପିଢାଙ୍କର ଅସହାୟତା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ‘ପ୍ରଲୟ ପୂର୍ବ ରାତ୍ରିର ଆଳାପ’ ଗନ୍ଧରେ । ବିଶେଷକରି ଗାନ୍ଧିକ ଏଥିରେ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ କିପରି ବଳି ଚଢ଼ାଯାଏ । ତାହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ୧୯୬୩ରୁ ୧୯୭୩ ମଧ୍ୟରେ ଭିଏତନାମ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ଭିଏତନାମ ଉପରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା ପରମାଣୁ ବୋମା ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଭୟଙ୍କର ‘ନାପାଲୁ ବୋମା’ (ନାପାଲୁ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ୱଳନଶୀଳ ପଦାର୍ଥ, ଏହା ଏକ ଜେଲିୟୁକ୍ସ ପେଟ୍ରୋଲ । ଯେଉଁଠି ତାହା ଲାଗେ ସେଠି ସେ ଲାଖିରହିଯାଏ । ଏବଂ ବାୟୁର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ତୀବ୍ର ଭାବରେ

ଜଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭକରେ । ଏହା ଚର୍ମ ଏବଂ ମାଂସକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଥାଏ । ଏହି ବୋମାର ପ୍ରୟୋଗରେ ଭିଏତନାମର ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ପୋଡ଼ିଜଳି ଛଟପଟ୍ ହୋଇ ମରିଥିଲେ । ଏହି ନାପାଲ୍ ବମ୍ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏକ ବିଶେଷ ବିନାଶକାରୀ ଘଟଣା ୧୯୭୨ ମସିହା ଜୁନ୍ ୮ ତାରିଖରେ ଟ୍ରାଙ୍କ୍ ବାଙ୍ଗରେ ଘଟିଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଭିଏତନାମ ବିମାନଗୁଡ଼ିକ ଭୁଲବଶତଃ ଯୁଦ୍ଧରୁ ପଳାୟନ କରୁଥିବା ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କ ଉପରେ ନାପାଲମ୍ ପକାଇଦେଇଥିଲା । ଚର୍ଚ୍ଚିତ ନାପାଲମ୍ ଗର୍ଲ ‘ଗୋଟିତ୍ର ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ନିଷ୍ପରତାର ଏକ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନମୁନା ।) ଏବଂ ତାର ଭୟାବହତାକୁ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । “ପିକଚରଗୁଡ଼ାକୁ ଖୁବ୍ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ଗୋଟିଗୋଟି କରି ଦେଖି ଚାଲିଲା ଅସିତା ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଛବି ଉପରେ ତା ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ଆଠ ନ ବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ଭିଏତନାମି ଝିଅ ଜୀବନ ବିକଳରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଲଗ୍ନ ହୋଇ ଦଉଡୁଥାଏ । ତା ଦେହରେ ଚିରାକନା ଖଣ୍ଡିଏ ବି ଆଉ ନ ଥାଏ । ସବୁ ଜଳି ଯାଇଥାଏ । ବୋମା ପଡ଼ିଲା ପରେ ତା ପୋଷାକରେ ନିଆଁ ଲାଗିଯାଇଥାଏ ଆଉ ସେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଧାଉଁଥାଏ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ ବଳି ପଡୁଥିବା ପଶୁପରି ବୋବାଳି ଛାଡୁଥାଏ । ତାର ଦୁଇ ଭାତି ଧଳା ଧଳା ଦାନ୍ତ ପାଟି ମେଲା ହୋଇଯାଇ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଗାତପରି ଆଁ ଫଟୋରେ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ନୁଖୁରା ମୁଣ୍ଡବାଳ ପବନରେ ପଛକୁ ଉଡିବା ସମୟରେ ସେଥିରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଥାଏ । ସମ୍ଭବତଃ ନାପାଲମ୍ ବୋମା ଏମିତି କେତେରେଇ କରି ମଣିଷଙ୍କୁ ଜାଳିପୋଡ଼ି କଲବଳ କରି ମାରିଦିଏ ।” (କଳା ପର୍ଦ୍ଦାର ଆରପଟେ- ପୃ- ୩୨-୩୩) **ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ** ଅଗ୍ରଗତି ବା ଅନ୍ୟଭାବେ କହିଲେ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ହିଁ ମାଓବାଦ ଏବଂ ନକୂଲ ଭଳି ଉତ୍ସାମିକୁ ନାଶକରିବାର ଏକମାତ୍ର ଅସ୍ତ୍ର । ‘କାଗଜବାଘ’ ଗଛରେ ଏହିଭଳି ଏକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପ୍ରତିଫଳନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । **ଏକବିଂଶ** ଶତାବ୍ଦୀର ରାଜନୈତିକ ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି ‘ଅସତ୍ୟ ଯୁଗର ପଦଧ୍ବନି’ ଗଛରେ । ସତ୍ୟ ଅସତ୍ୟ, ପ୍ରାଚୀନ ଆଧୁନିକ ଭିତରେ ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ବୁଝୁଥା ଓ ସର୍ବହରା ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଉଡ଼ିଥାଏ । **ସଂପ୍ରତି ରାଜନୈତିକ** ଭୂଷାଚାର ଓ ଭୂଷାମି ଭିତରେ ରାମ ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ କିପରି ମଉଳି ପଡ଼ିଛି ତାହାକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଛନ୍ତି ‘ରାମରାଜ୍ୟ’ ଗଛରେ । ଏହା ସହ ରାମରାଜ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଭୋର ମଣିଷର ଅସହାୟତା ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ବେଶ୍ ଲକ୍ଷଣୀୟ । **ଭାରତରେ** ନକ୍ସଲ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଭାବ । ଏହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର । ସର୍ବୋପରି ମାଓସେତୁଙ୍କ ଭଳି ଦେଶର ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ କରିବା ଭଳି

ସିଂ: ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗଛରେ ସମାଜବାଦୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରୂପପାଇଛି ‘ଅଜାମିଲ’ ଗଛରେ । ୧୯୮୦ ଦଶକରେ ସୋଭିଏତ୍ ଯୁନିୟନ୍‌ର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି Michail Gorbachev ଏକ ଉତ୍ତମ ରାଷ୍ଟ୍ରଗଠନ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ଦୁଇଟି ବିଚାର ଅଥବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଥିଲା Glasnost/ Openness (ମୁକ୍ତପଣ) । ଅର୍ଥାତ୍ ମିକେଲଙ୍କ ମତରେ ଏକ ଉତ୍ତମ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣ ସଚେତନ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏପରିକି ସରକାରଙ୍କର ନୀତି ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଖୋଲି ଆଲୋଚନା ଓ ସମାଲୋଚନା କରିବା ଓ ତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟିକରିବା ର ଅଧିକାର ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ‘Perestroika’ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅନ୍ୟ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସାମାଜିକ ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି । ଶାନ୍ତନୁ କୁମାର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କର ‘ଗ୍ଲାସନଷ୍ଟ’ ଗଛରେ କୁଡିନେଲିଆନ୍ ସାତାୟାର ଶୈଳୀରେ ଭାରତୀୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏହିଭଳି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଭିତ୍ତିହୀନତାକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସିଦ୍ଧହସ୍ତତାର ସହ ସୂଚାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । **ସଂପ୍ରତି ଦେଶରେ** ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥା, ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ଆଦିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ରଚିତ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ‘ଜନଗଣମନ ଓ ତାର ଅଧିନାୟକ’ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର ସୃଷ୍ଟି । ଏଥିରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସଂପ୍ରତି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ତାର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପୋକ୍ତି ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି:

ଉପରୋକ୍ତ ଆଲୋଚନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ବାସ୍ତବିକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଣେ ସଚେତନ ଲେଖକର ଭୂମିକା ସଂପାଦନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଭାରତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରତିଟି ପ୍ରମୁଖ ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରତି ସେ ପାଠକର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିପାରିଛନ୍ତି । ସୂଚନା ଦେବା ସମ୍ଭାବନ ପରିସର । ମାତ୍ର ସଚେତନ କରିବା ସାହିତ୍ୟର ଆଦର୍ଶ । ଯାହାକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଲେଖନୀ ସଫଳ କରିପାରିଛି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ :

1. "South Asia, 2000–1000 B.C. | Chronology | Heilbrunn Timeline of Art History | The Metropolitan Museum of Art". *The Met's Heilbrunn Timeline of Art History*. Retrieved 20 December 2024.
2. ^ Sahim, Sarmad (31 May 2022). "Evolution of Languages in South

- Asia - Scientia Magazine". Retrieved 20 December 2024
3. Dionysius Periegetes's dates are unknown, but he is generally understood to have been writing in the time of Emperor Hadrian, who reigned from AD 117 to 138.
4. Takeuchi T, Miyasita A, Inugami M, Yamamoto Y (2001). "Intrinsic dreams are not produced without REM sleep mechanisms: evidence through elicitation of sleep onset REM periods". *Journal of Sleep Research*. **10** (1): 43–52. doi: 10.1046/j.1365-2869.2001.00237.x. PMID 11285054. S2CID 44345259.
5. ^ Jump up to:^{a b c d e f} Kavanau JL (2000). "Sleep, memory maintenance, and mental disorders". *Journal of Neuropsychiatry and Clinical Neurosciences*. **12** (2): 199–208. doi:10.1176/jnp.12.2.199. PMID 11001598. S2CID 21414730.
6. "INFCIRC/397 – Note to the Director General from the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation". 23 November 2003. Archived from the original on 23 November 2003
7. Bose, Sugata; Jalal, Ayesha (2024), "The Indian Emergency (1975–1977) in Historical Perspective", *When Democracy Breaks*, Oxford University Press, pp. 221–236, doi:10.1093/oso/9780197760789.003.0008, ISBN 978-0-19-776078-9
8. ^ "Interview with Indira Gandhi". Interview relecast through India times. TV Eye. 18 December 2016. Retrieved 14 June 2018.
9. "Project Tiger". National Tiger Conservation Authority. Archived from the original on 5 April 2024. Retrieved 1 April 2024.
10. Jump up to:^{a b} Tiger reserves (Report). National Tiger Conservation Authority. Archived from the original on 18 March 2024. Retrieved 1 April 2024.
11. ainting auctioned for 1 18.5cr". *Hindustan Times*. 31 August 2020. Archived from the original on 9 July 2021. Retrieved 9 July 2021.
12. ^ "15th National Film Awards" (PDF). International Film Festival of India. Archived (PDF) from the original on 25 February 2012. Retrieved 21 September 2011
13. Bhattacharya, Amit. "Who are the OBCs?". Archived from the original on 27 June 2006. Retrieved 19 April 2006. *Times of India*, 8 April 2006.
14. ^ "Mandal commission report - salient features and summary" (PDF). simplydecoded.com. Retrieved 7 February 2018.
15. Szczepanski, Kallie (10 February 2017). "Napalm and Agent Orange in the Vietnam War". *ThoughtCo*. Archived from the original on 20 September 2017. Retrieved 27 November 2024.

